

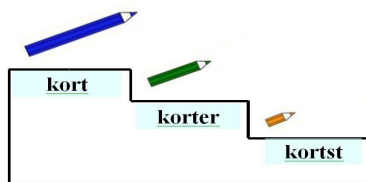
Samenvatting hoofdstuk 5-7, Summary Chapter 5-7

Vergelijken / Comparison

3 trappen: / 3 steps:

Stellende trap (fijn), vergrotende trap (fijner) en overtreffende trap (het fijnst)

Kort	Korter	Het Kortst
Lang	Langer	Het langst
Klein	Kleiner	Het kleinst
Groen	Groener	Het groenst
Mooi	Mooier	Het mooist
Groot	Groter	Het grootst
	Niet: Groeter	

Als een woord eindigt op R dan wordt DER en niet ER toegevoegd. / If a word ends on R than add DER
 duur **r** duur**der**

Uitzonderingen / exceptions:

Weinig	Minder	Het minst
Veel	Meer	Het meest
Goed	Beter	Het best
Graag	Liever	Het liefst

Vergelijken / Compare ALS of DAN?

Gelijk / same? ALS Mijn huis is **even** groot **als** jouw huis
 Mijn tekening is **net zo** mooi **als** die van jou
Verschillend / different? DAN
 Mijn auto is kleiner **dan** die van Piet.

Mogen / Moeten / Hoeven (Modale werkwoorden / Modal verbs)

Na deze werkwoorden (persoonsvormen) volgt vaak een infinitief aan het eind van de zin. Ze geven extra betekenis aan het infinitief. / These verbs are often followed by an infinitive at the end of the sentence. They give extra meaning to the infinitive.

Ik **mag** vanavond een feest **geven** Je **moet** je huiswerk **maken**. Je **hoeft** dat niet **te** **doen**

Na hoeven staat **te** voor het infinitief. *Hoeven gets **te** before the infinitive.*

MOGEN	= vragen om toestemming (<i>asking for permission</i>)	Mag ik eerder naar huis? Ja dat mag.
	= vragen of iets toegestaan is. Binnen de regels valt. (<i>asking if something is allowed</i>)	Mag ik tijdens het examen mijn telefoon gebruiken? Nee, dat mag niet = Nee, dat is niet toegestaan.
	= vragen of je iets mag hebben . (<i>asking if you can get something</i>)	Mag ik de suiker? Zeker. Alstublieft.
MOETEN	= een verplichting. (<i>an obligation</i>) Je hebt geen keus / You have no choice	Moet ik belasting betalen? Ja, dat moet je.
	= een noodzaak. (<i>A necessity</i>)	Moeten we hier linksaf? Nee, we moeten hier rechtsaf anders rijden we verkeerd.
HOEVEN	= Antwoord op de vraag of je iets moet. geen verplichting, geen noodzaak. Je hebt wel een keus. You have a choice Je mag de opdracht maken maar het is niet verplicht. / <i>You may but you don't have to.</i>	Moet ik deze opdrachten maken? Nee, je hoeft de opdrachten niet te maken.
	= als antwoord op een vraag of je iets wil = <i>answer to the question if you want something.</i>	Wil je koffie hebben? Nee, dank je, ik hoef geen koffie te hebben.

Equivalenten in het Engels / *English equivalents*

Mogen Mag ik.....? May I....? Is it allowed to? Can I have.....?

Moeten Moet ik...? Must I ..? Do I have to....? Is it mandatory that I.....?

Hoeven (antwoord op een vraag) (answer to a question)
 Nee, dat hoeft niet, No, that is not necessary/required.
 Nee, dat hoeft je niet te doen No, you don't have to do that.
 Nee, dank je, ik hoef geen koffie No thank you, no coffee for me.

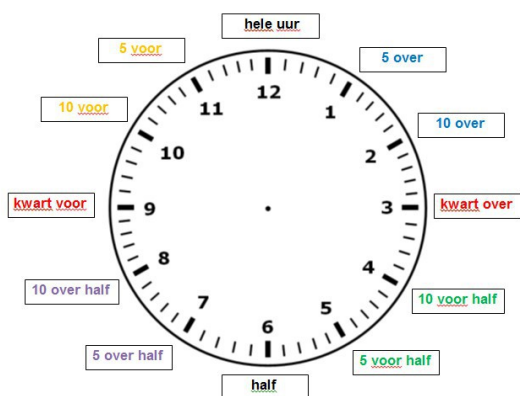
Let op! / Attention!
 Nee, dat **hoeft** niet = No, that is not required. You don't have to do that.
 Nee, dat **moet** niet = No, you should not do that. (a must, an obligation)

	MOGEN	MOETEN	HOEVEN
ik	mag	moet	hoef
jij/je	mag Mag jij?	moet Moet jij?	hoeft Hoef jij? *
u	mag	moet	hoeft
hij/zij/ze/het	mag	moet	hoeft
wij	mogen	moeten	hoeven
jullie	mogen	moeten	hoeven
zij/ze/het	mogen	moeten	hoeven

* Omdat **hoeven** vaak als antwoord wordt gebruikt op een vraag als: **Moet jij?** komt de vorm **Hoef jij?** niet vaak voor. **Moet jij** zou meer voor de hand liggen.

* Because **hoeven** is often used as an answer to a question like: **Moet jij?**, the form **Hoef jij?** is not often seen. **Moet jij?** would be used in this instance.

Tijden / tijdvakken *Time / periods*

De video duurt 30 **seconden**

De reistijd is 40 **minuten**

De film is 5 **kwartier**

De studie vereist 3 **uur** per dag

We gaan 2 **dagen** naar Amsterdam

Hij heeft 2 **weken** vakantie

De cursus is 2 **maanden**

Zij is al 3 **jaar** in Nederland

Meervoud / plural

Meervoud / plural

Enkelvoud / singular

Enkelvoud / singular

Meervoud / plural

Meervoud / plural

Meervoud / plural

Enkelvoud / singular

Let op / attention: half negen is in het Nederlands 08:30
half nine is in English 09:30

Het Nederlands kent geen aanduiding als AM of PM. De juiste tijd blijkt uit de context of door het gebruik van een toevoeging als: in de morgen, in de middag, in de avond, in de nacht, 's ochtends, 's middags, 's avonds, 's nachts. /

Dutch has no AM or PM. You have to distill this from the context or use an addition: in de morgen, in de middag, in de avond, in de nacht, 's ochtends, 's middags, 's avonds, 's nachts

Het voltooid deelwoord / *past participle (Perfectum)*

Je hebt het dan over iets van vroeger. Het is al helemaal klaar. / *You refer to a past that has been completed.*

Ik fiets naar huis.

Dit is de tegenwoordige tijd. Het gebeurt nu. / *Present tense. Happening now.*

Ik ben naar huis gefietst.

Dit is de voltooid tijd. Het fietsen is klaar. Je bent nu thuis. *This is in the past and the cycling has been completed. You are home.*

Regelmatig / *Regular*

Je maakt het regelmatige voltooid deelwoord zo: / *This is the way to make a regular past participle:*

Neem het hele werkwoord (=infinitief) <i>Take the infinitive</i>	de stam* = verwijder de EN. / <i>The root* = remove the EN</i>	Zet er GE voor. / <i>Put GE in the front of the verb</i>	Kijk naar de laatste letter. / <i>Look at the last letter</i> In softketchup ?	Ja / yes: zet er een T achter. / <i>Add T</i> Nee / no: zet er een D achter. / <i>Add D</i>
Fietsen	(ik) fiets	gefiets	gefiets	gefiets
Huren	(ik) huur	gehuur	gehuur	gehuurd
Dansen	(ik) dans	gedans	gedans	gedanst
Wandelen	(ik) wandel	gewandel	gewande	gewandeld

* De stam is vaak maar niet altijd gelijk aan de ik-vorm. / *The root is often but not always identical to I-form*

Let op: heeft het werkwoord al een T of D in de stam, dan komt er GEEN extra T of D bij.

Attention: *If the verb already ends on T or D. NO extra T or D is added.*

Dus / *so:* wachten, ik wacht, gewacht en NIET/ *and NOT* ~~gewacht~~.

Sla stap 2 over bij woorden die beginnen met: / *Skip step 2 in case of words starting with:*

BE-GE-HER-VER of **ONT**. Hier geen GE voor de stam / *Here no GE before the root.* Bv. verhuisd, ontsnapt.

Twee uitzonderingen op de SOFTKETCHUP regel. De stam is niet altijd hetzelfde als de ik-vorm.

Two exceptions to the SOFTKETCHUP rule because the root (stam) is not always the same as the I-form

Leven – ik leef maar de stam / *but the root is leev* V niet / *not* in softketchup) dus / *so* D. geleefd.

Reizen – ik reis maar de stam / *but the root is reiz* Z niet / *not* in softketchup) dus / *so* D. gereisd

Bij scheidbare werkwoorden (zie hieronder) komt GE tussen het eerste en tweede deel van het werkwoord.
Seperable verbs (see below) take GE between the first and second part of the verb.

opbellen op**GE**beld afvallen af**GE**vallen

Meer over de voltooid tijd / *More on the perfectum*

Onvoltooid of voltooid?

Onvoltooid betekent niet af. Deze tijd gebruik je om aan te geven dat iets nog bezig is of bezig was op het moment dat je de zin opschrijft. Ook gebruik je deze tijd als het niet belangrijk is of de handeling is afgerond.

Onvoltooid means not finished. You use this to indicate that something is still “active / valid” at the time of writing. You also use this when it is not important if the action is finished or not.

Voltooid betekent af. Deze tijd gebruik je om aan te geven dat de handeling klaar is op het moment dat je de zin schrijft.

Voltooid means finished. You use this to indicate that the action is completed at the moment you write the sentence.

Ik **ging** naar huis (Niet voltooid. je bent er nog steeds, *Not finished, you are still there*)

Ik **ben** gisteren naar de bioscoop **gegaan**. (Voltooid, je bent nu thuis / *Finished, you are home now*)

Ik **ging** op vakantie naar Spanje. (Misschien ben je nog steeds in Spanje, misschien niet, Het is niet relevant. / *Maybe you are still in Spain, maybe not. It is not relevant*)

Ik **ben** vorig jaar op vakantie naar Spanje **gegaan**. Hiermee vertel je dat je nu weer terug bent / *Here you imply that you are back now*.

Wanneer welke tijd / *When to use what time?*

Wanneer gebruiken we de voltooid tijd en wanneer de verleden tijd. Nederlanders gebruiken beide nogal eens door elkaar heen. Het voordeel hiervan is dat het niet echt uitmaakt welke tijd je gebruikt. Maar als je wat regels wil, kijk dan eerst wanneer we de verleden tijd gebruiken.

When to use the perfectum and when the imperfectum (simple past)?

Speakers of Dutch often mix the two. The positive of this is that it does not really matter what you choose. But if you like some guide lines, have a look at when we use the simple past first.

Onvoltooid verleden tijd (*simple past*)

1. Een actie uit het verleden die geen relevantie heeft in het heden (dat is natuurlijk subjectief) / *An action in the past that is has no relevance in the present (that is subjective of course)*

De Industriële Revolutie begon in Engeland

2. Beschrijven wat er allemaal gebeurde tijdens een bepaalde gebeurtenis uit het verleden.

A description of what happend during a certain happening in the past.

We waren op het muziekfestival. We zagen veel goede bands en we dronken veel bier.

3. Een gebeurtenis of actie uit het verleden introduceren met het woord TOEN / *A happening or action in the past, introduced with the word TOEN (Then)*

Toen ik wakker werd, scheen de zon.

De onvoltooid verleden tijd gebruikt vergelijkbare regels als de voltooid tijd (softketchup)

The simple past uses similar rules as the perfectum (softketchup).

1. Regelmatig / *Regular*

Infinitief / <i>Infinitive</i>	Stam. Vaak de ik-vorm/ <i>Root. Often the I-form</i>	In Softketchup? Ja / <i>yes</i> : + te(n) Nee / <i>no</i> : + de(n)	Verleden tijd / <i>Past tense</i>
WERKEN	WERKEN	WERK JA / <i>YES</i>	IK WERKTE WIJ WERKTEN
FIETSEN	FIETSEN	FIETS JA / <i>YES</i>	IK FIETSTE WIJ FIETSTEN
WONEN	WONEN WOON (lange klinker / <i>long vowel</i>)	WOON NEE / <i>NO</i>	IK WOONDE WIJ WOONDEN
SNEEUWEN	SNEEUWEN	SNEEUW NEE / <i>NO</i>	HET SNEEUWDE
LEVEN	LEVEN LEEV (lange klinker / <i>long vowel</i>) Let op /Attention: Ik-vorm / <i>I-form</i> : LEEF	LEEV NEE / <i>NO</i>	IK LEEFDE WIJ LEEFDEN
REIZEN	REIZEN Let op /Attention: Ik-vorm / <i>I-form</i> : REIS	REIZ NEE / <i>NO</i>	IK REISDE WIJ REISDEN

2 Onregelmatig / *Irregular*

Er zijn veel onregelmatige werkwoorden en ook werkwoorden die zowel regelmatig als onregelmatig worden gebruikt. Zie blz. 183-184 van het boek. / *There are many irregular verbs and some that can be used in a regular and irregular way. See page 183-184 of the book*

.LOPEN	IK LIEP	WIJ LIEPEN	LIEGEN	IK LOOG	WIJ LOGEN
SLAPEN	IK SLIEP	WIJ SLIEPEN	RIJDEN	IK REED	WIJ REDEN
LEZEN	IK LAS	WIJ LAZEN	SLAAN	IK SLOEG	WIJ SLOEGEN

Soms heb je twee mogelijkheden./ *Sometimes, you have two different possibilities*

WAAIEN HET WAAIDE / HET WOEI (= *WIND WAS BLOWING*)
VAREN HET SCHIP VAARDE / HET SCHIP VOER

Gebruik van TOEN / *Use of TOEN*

Toen wordt veel gebruikt om iets in het verleden aan te duiden. / *Toen is often used to indicate something happened in the past.*

Toen we op vakantie waren, gingen we elke dag zwemmen.

Ik leerde fietsen **toen** ik nog jong was.

Let op de woordvolgorde! / *Mind the word order!*

Voltooid tegenwoordige tijd (Perfectum)

Als we spreken over een gebeurtenis uit het verleden, kiezen we meestal voor de voltooid tegenwoordige tijd.
If we speak about something of the past, we usually use the perfectum

Hij **heeft** gisteren **gebeld**.

Hebben of zijn in de voltooid tijd? / *Hebben or zijn in the perfectum?*

Dit is een ingewikkelde vraag. Er zijn veel (onduidelijke regels).

This is a complex subject with many (unclear) rules.

Maar er zijn wel een paar dingen te zeggen. *However, we can say a few things.*

A. Je gebruikt met de meeste *werkwoorden* **hebben**. Dus bij twijfel hebben.

You use hebben with most verbs. So, if in doubt, use hebben.

B. Je gebruikt **zijn** met *werkwoorden* die een 'tijd' en 'verplaatsing' aangeven.

You use zijn with verbs that indicate a time and a change in location

+ beginnen, stoppen, eindigen, ophouden

+ komen, gaan, vertrekken, blijven

+ opstaan, vallen

+ gebeuren, sterven, worden, zijn

Ik **ben** gestopt met roken.

Zij **zijn** de hele avond gebleven.

Waar **is** Jan geweest?

We **zijn** opgestaam

Piet **is** gevallen

Er **is** een ongeluk gebeurd

C. Je gebruikt **hebben** met *werkwoorden* die een 'manier van verplaatsen' aangeven (werkwoorden van verplaatsing).

You use hebben with verbs indicating a change in location and how that is done. (Verbs of movement)

Lopen, fietsen, zwemmen, wandelen, vliegen

Maar / *But*

je gebruikt **zijn** met *werkwoorden* van verplaatsing als je **ook** vertelt waar je heen gaat. Vaak met het woord NAAR.

You use zijn with verbs of movement if you also say where you are going to. Often with the use of the word: NAAR. (to)

Vergelijk / *compare*

Ik **heb** gefietst
We **hebben** gezwommen
Piet **heeft** gevlogen
We **hebben** lekker gewandeld.

Ik **ben** **naar** huis gefietst
We **zijn** **naar** de overkant gezwommen
Piet **is** **naar** Spanje gevlogen
We **zijn** **naar** het centrum gewandeld

Scheidbare werkwoorden / *Separable verbs*

Dit zijn werkwoorden die uit twee delen bestaan. Een toevoeging op de eerste plaats en een werkwoorddeel op de tweede plaats. Deze twee delen kunnen gescheiden worden. / *These verbs consist of two parts. An addition like a preposition up front and a verb part in second place.*

Werkwoord (infinitief) <i>Verb (infinitive)</i>	Voorbeelden / <i>examples</i>
schoonmaken	<p>Ik maak de keuken schoon (maak is de persoonsvorm / is the finite verb)</p> <p>Ik wil de keuken schoonmaken. (wil is de persoonsvorm / is the finite verb en schoonmaken een infinitief / an infinitive)</p> <p>Ik heb de keuken schoongemaakt. (heb is de persoonsvorm / is the finite verb en schoongemaakt een voltooid deelwoord / a past participle)</p>
Omdraaien	<p>Ik draai de pannenkoeken om. (draai is de persoonsvorm / is the finite verb))</p> <p>Ik zal de pannenkoeken omdraaien. (zal is de persoonsvorm / is the finite verb en omdraaien een infinitief / an infinitive)</p> <p>Ik heb de pannenkoeken omgedraaid. (heb is de persoonsvorm / is the finite verb en omgedraaid een voltooid deelwoord / a past participle).</p>

Niet alle werkwoorden met twee delen zijn scheidbaar. Bijvoorbeeld stofzuigen.
Not all verbs consisting of two parts are separable. Example: stofzuigen.

Het is / It is: Ik stofzuig de kamer en NIET / and NOT: Ik zuig de kamer stof

Scheidbaar of onscheidbaar. / *Separable or non-separable. 2 tips:*

1. Altijd scheidbaar zijn werkwoorden die beginnen met: / *Always separable are verbs starting with:*
bij – in – na – uit – op – af- mee – tegen – tussen – terug
2. Bij een scheidbaar werkwoord ligt de klemtoon altijd op het eerste element, bij verreweg de meeste niet-scheidbare werkwoorden niet. / *In separable verbs, the stress is always on the first element. In most non-separable verbs that is not the case.*

Scheidbare werkwoorden / *Separable verbs:*

uitgeven – teleurstellen – voorstellen – meevallen – voorkomen – aanstellen

Niet-scheibare werkwoorden / *Non-separable verbs*:

ontdekken – bespreken – verkopen – overtuigen – voorkomen

Uitzondering / Exception: waarschuwen (NB: klemtoon op het eerste element / *stress on the first element*)

Inversie / *Inversion*

Woordvolgorde in het Nederlands: Hoofdzin met 1 werkwoord (= de persoonsvorm) of 2 werkwoorden

Persoonsvorm is het werkwoord dat vervoegd wordt.

Word order in Dutch. Main clause with 1 verb (persoonsvorm / finite verb) or 2 verbs:

The finite verb is the verb that is conjugated

Onderwerp / <i>subject</i>	PERSOONSVORM / <i>Finite verb</i>	TIJD / <i>TIME</i>	Lijdend voorwerp / <i>direct</i> <i>object</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	2e WERKWOORD / <i>SECOND VERB</i>
1	2	3	4	5	
WIJ	LEREN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	
WIJ	GAAN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS	LEREN

Je mag ook een **tijdsaanduiding** (vandaag, deze week, over een uur) of een **volgordeaanduiding** (eerst, dan, daarna) voorop zetten. **Belangrijk:** de persoonsvorm blijft op de tweede plaats!

Het onderwerp komt dan achter de persoonsvorm. Dit heet **inversie**.

*You can start with **time** (today, this week, in an hour) of a **word indicating an order** (first, than, next)*

Important: de persoonsvorm (finite verb) stays in second place!

*The subject will follow the persoonsvorm (finite verb). This is called **inversion**.*

TIJD / <i>TIME</i>	PERSOONSVORM / <i>Finite verb</i>	Onderwerp / <i>subject</i>	lijdend voorwerp / <i>direct object</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	2e WERKWOORD / <i>SECOND VERB</i>
1	2	3	4	5	6
VANDAAG	LEREN	WIJ	NEDERLANDS	IN DE KLAS	
DINSDAG	GAAN	WIJ	NEDERLANDS	IN DE KLAS	LEREN
MORGEN	WIL	IK	MIJN KIND	NAAR SCHOOL	BRENGEN

VOLGORDE / <i>ORDER</i>	PERSOONSVORM / <i>Finite verb</i>	Onderwerp / <i>subject</i>	lijdend voorwerp / <i>direct object</i>	PLAATS / <i>PLACE</i>	2e WERKWOORD / <i>SECOND VERB</i>
1	2	3	4	5	6
DAN	LEREN	WIJ	NEDERLANDS	IN DE KLAS	
EERST	MOET	JE	DE SOEP	IN DE PAN	DOEN

Zie de bijlage voor meer informatie over woordvolgorde in het Nederlands.

See the appendix for an overview of word order in Dutch.

BIJLAGE: Woordvolgorde in het Nederlands / APPENDIX: Word order in Dutch

Hoofdzin met **1 werkwoord** (= de persoonsvorm). / *Main clause with 1 verb* (= finite verb)

Persoonsvorm is het werkwoord dat vervoegd wordt. *Finite verb is the verb that undergoes conjugation.*

Onderwerp /subject	PERSOONSVORM / Finite verb	TIJD / TIME	Lijdend voorwerp / direct object	PLAATS / PLACE
1	2	3	4	5
WIJ	LEREN	VANDAAG	NEDERLANDS	IN DE KLAS

De hoofdzin met **2 werkwoorden** (1e = de persoonsvorm, 2e is een infinitief en staat helemaal achteraan) /

Main clause with 2 verbs (1st = the finite verb, 2nd is an infinitive and is at the very back)

Onderwerp /subject	PERSOONSVORM / Finite verb	TIJD / TIME	lijdend voorwerp / direct object	PLAATS / PLACE	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	2	3	4	5	6
IK	WIL	MORGEN	MIJN KIND	NAAR SCHOOL	BRENGEN

Je kunt **tijd** of **plaats** ook op de eerste plaats in de zin zetten. **De persoonsvorm blijft op 2!!**

You can also put time or place at the front of the sentence. The finite verb remains in second place!!

TIJD / TIME	PERSOONSVORM / Finite verb	Onderwerp /subject	lijdend voorwerp / direct object	PLAATS / PLACE	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	2	3	4	5	6
MORGEN	WIL	IK	MIJN KIND	NAAR SCHOOL	BRENGEN
PLAATS / PLACE	PERSOONSVORM / Finite verb	Onderwerp /subject	TIJD / TIME	lijdend voorwerp / direct object	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	2	3	4	5	6
IN BREDA	WIL	IK	MORGEN	EEN SCHOOL	ZOEKEN

Er kunnen ook andere woorden voorop staan zoals **volgorde**. *It is also possible to place other words in front, like order* (Eerst, dan, daarna). Of een **reden** (daarom) of **vraagwoord** (waarom, wat, wie). *Or a reason (daarom), or a question word (waarom, wat, wie)*

Andere woorden / Other words	PERSOONSVORM / Finite verb	Onderwerp /subject	TIJD / TIME	lijdend voorwerp / direct object	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	2	3	4	5	6
EERST	GA	IK	MORGEN	EEN SCHOOL	ZOEKEN
DAAROM	WIL	IK	MORGEN	EEN SCHOOL	ZOEKEN
WAAROM	MOET	IK	MORGEN	EEN SCHOOL	ZOEKEN?

BELANGRIJK / IMPORTANT

De persoonsvorm staat **ALTIJD** op de tweede plaats. / *The finite verb is ALWAYS in second position*

Er zijn twee uitzonderingen / There are two exceptions.

1. Vraagzinnen met inversie. Antwoord meestal JA of NEE / Niet bij vraagwoorden (zie hierboven)!

1. Question sentences with inversion. Answer usually YES or NO Not in the case of question words (see above)!

PERSOONSVORM / Finite verb	Onderwerp / subject	TIJD / TIME	PLAATS /PLACE	lijdend voorwerp / direct object	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	2	3	4	5	6
MOET	IK	MORGEN	IN BREDA	EEN SCHOOL	ZOEKEN?

2. Gebiedende wijs / Imperative (instructies, waarschuwingen, recepten, enz. / *instructions, warnings, recipes, etc*)

PERSOONSVORM / Finite verb Altijd eerste persoon enkelvoud Always first person singular	TIJD / TIME	PLAATS /PLACE	lijdend voorwerp / direct object	2e WERKWOORD / SECOND VERB
1	3	4	5	6
GA	MORGEN	IN BREDA	EEN SCHOOL	ZOEKEN